

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет тваринництва та
водних біоресурсів
«19» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ**

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Освітня програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: професор кафедри годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного, доктор сільськогосподарських наук, доцент **Володимир ОТЧЕНАШКО**

Опис навчальної дисципліни методика дослідної справи

Дисципліна спрямована на формування у студентів базових знань і практичних навичок з методології наукових досліджень у тваринництві. Розглядаються сучасні підходи до планування експериментів, методи збору, систематизації та аналізу наукової інформації, правила оформлення наукових праць відповідно до академічних стандартів. Особлива увага приділяється методиці постановки зоотехнічних дослідів, інтерпретації результатів, формулюванню висновків і впровадженню досліджень у виробництво. Дисципліна передбачає розвиток навичок написання тез, підготовки доповідей і публічного представлення результатів на студентських конференціях, що сприяє формуванню наукової активності й творчого мислення.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	Денна	Заочна (150 год.)
Курс (рік підготовки)	3	3
Семестр	6	6
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	-	6 год.
Лабораторні заняття	30 год.	-
Самостійна робота	60 год.	136 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів цілісної системи знань, умінь і практичних навичок щодо методології наукових досліджень у галузі тваринництва. Зокрема, дисципліна охоплює вивчення основних принципів планування та проведення експериментів, сучасної класифікації наукових досліджень, методів відбору, обробки, систематизації та критичного аналізу наукової інформації і результатів досліджень. Окрема увага приділяється правилам оформлення наукових робіт, дотриманню академічної доброчесності, а також розвитку вміння написання тез доповідей, підготовки презентацій та виступів на наукових конференціях.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

СК 4. Здатність до складання раціонів для різних видів і статеві-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень.

СК 5. Здатність застосовувати різні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин та контролювати і оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень.

СК 6. Здатність застосовувати базові знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН-1.** Забезпечувати дотримання параметрів та контролювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва.
- **ПРН-20.** Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.
- **ПРН-21.** Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Вступ до наукової діяльності: від ідеї до презентації власних досліджень													
Тема 1. Вступна лекція. Зміст дисципліни та історія дослідної справи	1	8	2	-	2	-	4	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Науково-технічний прогрес і його значення у розвитку тваринництва	2	8	2	-	2	-	4	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Основні принципи ведення науково-дослідної роботи	3	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Види наукових досліджень та структура наукового проєкту	4	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 5. Вибір теми, об'єкта, предмета, мети, завдань і гіпотези дослідження	5	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 6. Методи наукових досліджень у тваринництві	6	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Структура наукової роботи. Основні вимоги до оформлення результатів	7	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 8. Етапи реалізації наукового проєкту. Планування, бюджет, етапність	8	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за модулем 1	64		16	0	16	0	32	72	4	4	0	0	64
Модуль 2. Планування, проведення та оформлення результатів експерименту													
Тема 9. Зоотехнічні досліди, їх класифікація та методи постановки	9	8	2	-	2	-	4	14	2	2	-	-	10
Тема 10. Організація і проведення зоотехнічних дослідів за методом груп	10	8	2	-	2	-	4	12	2	-	-	-	10
Тема 11. Організація і проведення селекційного експерименту	11	8	2	-	2	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 12. Аналіз результатів досліджень та оформлення результатів наукової роботи	12	8	2	-	2	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 13. Основні напрями досліджень у сучасному тваринництві	13	8	2	-	2	-	4	10	-	-	-	-	10

Тема 14. Академічна доброчесність і наукова етика	14	8	2	-	2	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 15. Публікаційна активність, виступи на конференціях, наукова комунікація	15	8	2	-	2	-	4	12	-	-	-	-	12
Разом за модулем 2	56		14	0	14	0	28	78	-	2	-	-	72
Усього годин	120		30	0	30	0	60	150	8	6	0	0	136

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступна лекція. Зміст дисципліни та історія дослідної справи	2
2	Науково-технічний прогрес і його значення у розвитку тваринництва	2
3	Основні принципи ведення науково-дослідної роботи	2
4	Види наукових досліджень та структура наукового проєкту	2
5	Вибір теми, об'єкта, предмета, мети, завдань і гіпотези дослідження	2
6	Методи наукових досліджень у тваринництві	2
7	Структура наукової роботи. Основні вимоги до оформлення результатів	2
8	Етапи реалізації наукового проєкту. Планування, бюджет, етапність	2
9	Зоотехнічні досліді, їх класифікація та методи постановки	2
10	Організація і проведення зоотехнічних дослідів за методом груп	2
11	Організація і проведення селекційного експерименту	2
12	Аналіз результатів досліджень та оформлення результатів наукової роботи	2
13	Основні напрями досліджень у сучасному тваринництві	2
14	Академічна доброчесність і наукова етика	2
15	Публікаційна активність, виступи на конференціях, наукова комунікація	2

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вибір теми дослідження та робота з науковими джерелами	2
2	Формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження	2
3	Формулювання робочої гіпотези, очікуваних результатів та розроблення схеми дослідження	2
4	Підбір, опис і обґрунтування методів дослідження	2
5	Розрахунки бюджету наукового проєкту (ресурси, обладнання, витрати)	2
6	Написання тез наукової доповіді (для конференції або семінару)	2
7	Підготовка мультимедійної презентації і структури наукової доповіді	2
8	Мініконференція студентських наукових проєктів (індивідуальні виступи)	2
9	Написання огляду літератури з теми дослідження	2
10	Підготовка зразка договору/технічного завдання на виконання НДР	2
11	Етика наукових досліджень і академічна доброчесність	2
12	Розрахунок економічної ефективності результатів дослідження	2
13	Реєстрація та оформлення наукового профілю (ORCID, Google Scholar, ResearchGate)	2
14	Підготовка заявки на стартап, грант або конкурсний відбір дослідницького проєкту	2
15	Підсумковий захист власного наукового портфоліо: огляд, тези, презентація, висновки	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз структури наукової статті у галузі тваринництва	15
2	Складання бібліографічного списку за ДСТУ 8302:2015 до обраної теми дослідження	15
3	Складання індивідуального плану наукового дослідження	15
4	Роль ORCID, Google Scholar і ResearchGate у формуванні цифрового наукового профілю	15

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- пірінгове оцінювання;
- захист лабораторних робіт.

7. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Вступ до наукової діяльності: від ідеї до презентації власних досліджень		
Лабораторна робота 1. Вибір теми дослідження та робота з науковими джерелами	ПРН 1, 20, 21. У тому числі студент повинен знати: принципи вибору теми дослідження та критерії її актуальності; вимоги до наукових джерел, методи їх пошуку та оформлення; структуру дослідницького процесу, зокрема поняття мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження та робочої гіпотези; вимоги до наукової логіки побудови схеми дослідження; класифікацію методів дослідження та їх застосування у тваринництві; структуру бюджету наукового проєкту; вимоги до написання тез, побудови наукової доповіді та академічної презентації; елементи наукової комунікації та основи публічного виступу. Студент повинен уміти: формулювати тему, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження у відповідності до наукової проблематики; здійснювати пошук і оформлення джерел	7
Лабораторна робота 2. Формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження		7
Лабораторна робота 3. Формулювання робочої гіпотези, очікуваних результатів та розроблення схеми дослідження		7
Лабораторна робота 4. Підбір, опис і обґрунтування методів дослідження		7
Лабораторна робота 5. Розрахунки бюджету наукового проєкту (ресурси, обладнання, витрати)		7
Лабораторна робота 6. Написання тез наукової доповіді (для конференції або семінару)		7

Лабораторна робота 7. Підготовка мультимедійної презентації і структури наукової доповіді	інформації; формулювати гіпотезу та очікувані результати; розробляти схему дослідження і підбирати відповідні методи з урахуванням поставлених завдань; складати орієнтовний бюджет наукового проєкту; писати тези наукової доповіді та готувати мультимедійну презентацію; презентувати власний науковий проєкт перед аудиторією, аргументовано відповідати на запитання; демонструвати комунікативну й аналітичну компетентність у форматі мініконференції. Виконання самостійної роботи з використанням комп'ютера на платформі e-Learn	7
Лабораторна робота 8. Мініконференція студентських наукових проєктів (індивідуальні виступи)		7
Самостійна робота 1. Аналіз структури наукової статті у галузі тваринництва		7
Самостійна робота 2. Складання бібліографічного списку за ДСТУ 8302:2015 до обраної теми дослідження		7
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Планування, проведення та оформлення результатів експерименту		
Лабораторна робота 9. Написання огляду літератури з теми дослідження	ПРН 1, 20, 21. У тому числі студент повинен знати: структуру наукового огляду літератури, вимоги до критичного аналізу джерел та оформлення бібліографії; призначення, зміст і юридичні аспекти договорів і технічних завдань на виконання НДР; основи наукової етики, принципи академічної доброчесності, поняття плагіату та самоцитування; методику оцінки економічної ефективності результатів досліджень у тваринництві; функціональні можливості платформ ORCID, Google Scholar, ResearchGate; вимоги до підготовки стартап-заявок, грантових пропозицій і конкурсної документації; вимоги до захисту наукового проєкту в усній та письмовій формах. Студент повинен уміти: здійснювати пошук і систематизацію літературних джерел; писати огляд літератури з відповідним рівнем академічності; укладати приклад технічного завдання або договору на проведення дослідження; дотримуватись етичних норм у процесі виконання та представлення наукової роботи; розраховувати економічну ефективність результатів дослідження (рентабельність, витрати, прибуток); створювати й наповнювати особистий науковий профіль на цифрових платформах; заповнювати форму заявки на участь у грантових чи інноваційних програмах; узагальнювати результати власного дослідницького проєкту, оформлювати тези, готувати презентацію та публічно захищати портфоліо з наукової діяльності.	8
Лабораторна робота 10. Підготовка зразка договору/технічного завдання на виконання НДР		8
Лабораторна робота 11. Етика наукових досліджень і академічна доброчесність		8
Лабораторна робота 12. Розрахунок економічної ефективності результатів дослідження		8
Лабораторна робота 13. Реєстрація та оформлення наукового профілю (ORCID, Google Scholar, ResearchGate)		8
Лабораторна робота 14. Підготовка заявки на стартап, грант або конкурсний відбір дослідницького проєкту		8
Лабораторна робота 15. Підсумковий захист власного наукового портфоліо: огляд, тези, презентація, висновки		8
Самостійна робота 3. Складання індивідуального плану наукового дослідження		7
Самостійна робота 4. Роль ORCID, Google Scholar і ResearchGate у формуванні цифрового наукового профілю		7

	Виконання самостійної роботи з використанням комп'ютера на платформі e-Learn	
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Порушення академічної доброчесності - неприпустимі. Заборонено списування, використання сторонньої допомоги, мобільних пристроїв або генеративного ШІ під час контрольних робіт, заліків і екзаменів. Реферативні та інші індивідуальні роботи мають містити належно оформлені посилання на використані джерела відповідно до стандартів цитування (ДСТУ 8302:2015 або APA). У випадку виявлення плагіату, самоплагіату або підробки результатів студент отримує «незадовільно» за відповідне завдання без права на перездачу до з'ясування обставин. Роботи з рівнем плагіату вище допустимого (понад 25 %) не приймаються до оцінювання.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені заняття без поважних причин можуть бути підставою для недопуску до модульного або семестрового контролю. Студент має право на відпрацювання занять за погодженням із викладачем відповідно до графіка відпрацювань. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України e-Learn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2345>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Ібатулін І. І., Жукорський О. М., Башенко М. І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві. Київ: Аграрна наука, 2017. 328 с.

Додаткова література:

1. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О. І. Гуторов. Харків : ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2017. 272 с.

Інтернет джерела:

1. AGRIS – International System for Agricultural Science and Technology [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://agris.fao.org/> (дата звернення: 10.06.2025)
2. CAB Direct [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.cabdirect.org/> (дата звернення: 10.06.2025)
3. COPE – Committee on Publication Ethics [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://publicationethics.org/> (дата звернення: 10.06.2025)
4. Directory of Open Access Journals (DOAJ) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doaj.org/> (дата звернення: 10.06.2025)
5. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.fao.org/> (дата звернення: 10.06.2025)
6. IBM SPSS Statistics [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ibm.com/products/spss-statistics?lnk=ushpv18f1> (дата звернення: 10.06.2025)
7. Mendeley [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.mendeley.com/> (дата звернення: 10.06.2025)
8. OpenAIRE [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.openaire.eu/> (дата звернення: 10.06.2025)
9. Prometheus [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/> (дата звернення: 10.06.2025)
10. PubMed [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/> (дата звернення: 10.06.2025)
11. ResearchGate [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.researchgate.net/> (дата звернення: 10.06.2025)
12. Scopus Preview [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.scopus.com/> (дата звернення: 10.06.2025)
13. StrikePlagiarism [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://strikeplagiarism.com/> (дата звернення: 10.06.2025)
14. The National Academies Press [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nap.edu/> (дата звернення: 10.06.2025)
15. Web of Science [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.webofscience.com/> (дата звернення: 10.06.2025)
16. Zotero [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.zotero.org/> (дата звернення: 10.06.2025)
17. Наука та освіта online [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nauka.gov.ua/> (дата звернення: 10.06.2025)
18. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dns.gb.com.ua/> (дата звернення: 10.06.2025)

- 19.Освіторія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://osvitoria.media/> (дата звернення: 10.06.2025)
- 20.ПАН БІБЛІОТЕКАР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/> (дата звернення: 10.06.2025)
- 21.Укрпатент [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uipv.org/ua/links> (дата звернення: 10.06.2025)